

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشکده داروسازی

پایان نامه برای دریافت درجه دکترای داروسازی

عنوان:

ارزیابی الگوی مصرف داروهای مورد استفاده برای بیماران مبتلا به کووید ۱۹

پذیرش شده در بیمارستان امام خمینی (ره) اردبیل در طی ۶ ماه اول سال ۱۴۰۰

استاد راهنما:

دکتر سید محمد حسن پوررشید

استاد مشاور:

دکتر نگار آهوار

نگارش:

یوسف حجت خواه بناب

سال تحصیلی ۱۴۰۱

شماره پایان نامه: د-۱۶۳

تقدیر و تشکر

اکنون که مراحل پژوهش، تدوین و نگارش پایان نامه به پایان رسیده است نمی توانم معنایی بالاتر از تقدیر و تشکر بر زبانم جاری سازم و سپاس خود را در وصف پدر و مادر عزیزم که وجودم جز هدیه وجودشان نیست آشکار نمایم. از خانواده عزیزتر از جانم متشکرم که درطول زندگی و دوران تحصیل همراه و مشوقم بودند و با ایثار و از خودگذشتگی و تحمل زحمات این راه یاری ام نمودند. از استاد فرهیخته و فرزانه دکتر پوررشید که با نکته‌های دلاویز و گفته‌های بلند، صحیفه‌های سخن را علم پرور نمود و همواره راهنما و راهگشای نگارنده در اتمام و اکمال پایان نامه بوده اند تقدیر و تشکر می‌نمایم.

از استاد محترم مشاور خانم دکتر آهوار که زحمت مشاوره این پایان نامه با ایشان بود کمال تشکر را دارم.

چکیده

مقدمه:

تلاش برای منطقی کردن مصرف دارو به عنوان یکی از موارد مهم سیاست گذاری های دارویی همواره مورد توجه بوده است. این موضوع در مورد کووید ۱۹ بدلیل ظهور و گسترش سریع بیماری و هزینه های مستقیم و غیر مستقیم قابل توجه در سراسر جهان، اهمیت دوچندان پیدا کرده است، در این مطالعه برای اولین بار الگوی مصرف داروها توسط سیستم معتبر بین المللی ATC-DDD در بیماران مبتلا به کووید-۱۹ پذیرش شده در بیمارستان امام خمینی (ره) اردبیل بررسی شد.

روش کار:

تعداد ۳۰۰ بیمار بصورت تصادفی از بیماران کرونایی بستری در بازه زمانی شش ماهه اول سال ۱۴۰۰ در بخشهای مختلف بیمارستان امام خمینی اردبیل با تشخیص قطعی کرونا وارد مطالعه شدند. اطلاعات بیماران شامل اطلاعات جمعیت شناسی، جنس، سن و تحصیلات، نوع بیمه و اطلاعات کلینیکال شامل اطلاعات کامل دارویی، اندیکاسیون، دوز فرکانس و مدت زمان مصرف داروها در هر بیمار ثبت شد. اطلاعات در نهایت بعد از انتقال به نرم افزار SPSS، آنالیز شد.

یافته ها:

از ۳۰۰ بیمار مطالعه شده، تعداد ۱۴۴ نفر آقا (۴۸ درصد) و ۱۵۶ نفر خانم (۵۲ درصد) بودند. با توجه به یافته ها، پرمصرف ترین دارو در کل بخش های مورد مطالعه، آنتی بیوتیک سفپیم ($13.30 \pm 2.99921 \text{DDD}$) و آنتی کوآگلانت ها هپارین بامیانگین ($5.2397 \pm 4.51508 \text{DDD}$) بود. از نظر دوز معین به ازای ۱۰۰ تخت روز بستری بیشترین میزان به ترتیب در مورد داروهای ناپروکسن $5.55 \text{DDD}/100 \text{ Bed day}$ و متیل پردنیزولون $6.68 \text{DDD}/100 \text{ Bed day}$ بود بیشترین دارو در بخش تنفسی (۴۳.۵ درصد) و سپس در بخش اورژانس (۱۴ درصد) بود.

بحث و نتیجه گیری:

مطابق با سایر مطالعات بیشترین میزان مصرف دارو در این مطالعه شامل آنتی بیوتیک ها و داروهای ضد التهابی بود با توجه به یافته های مطالعه- ارزیابی های کیفی مصرف آنتی بیوتیک ها و ضد التهابی و تدوین پروتکل های داخل بیمارستانی برای استفاده منطقی از این داروها احساس می شود.

کلمات کلیدی: مصرف منطقی دارو، کووید-۱۹، مطالعات مصرف دارو، دوز معین دارو، ATC-DDD

فهرست مطالب

فصل اول

۸.....	مقدمه.....
۹.....	۱-۱- ضرورت ، اهمیت موضوع و بیان مسأله.....
۱۰.....	۱-۲- پیدایش.....
۱۴.....	۱-۳- مخازن اولیه و میزبان های ویروس کرونا.....
۱۹.....	۱-۴- استراتژی های درمانی بالقوه در برابر COVID-19.....
۲۵.....	۱-۵- واکسن کروناویروس ۲۰۱۹.....
۳۰.....	۱-۶- DUR (DRUG UTILIZATION REVIEW).....
۳۱.....	۱-۶-۱- تاریخچه مطالعات DUR.....
۳۲.....	۱-۶-۲- اهداف مطالعات DUR.....
۳۴.....	۱-۷- ATC/DDD معرفی سیستم.....
۳۵.....	۱-۷-۱- تاریخچه.....
۳۵.....	۱-۷-۲- اهداف و کاربردها.....
۳۶.....	۱-۷-۳- سیستم طبقه بندی ATC.....
۳۶.....	۱-۸- Defined Daily Dose (DDD) و اصول اختصاصی آن.....
۳۹.....	۱-۹- مزایا و معایب سیستم ATC/DDD.....
۳۹.....	۱-۹-۱- معایب سیستم ATC/DDD.....
۴۰.....	۱-۱۰- اهداف.....
۴۰.....	۱-۱۰-۱- اهداف اصلی.....
۴۰.....	۱-۱۰-۲- اهداف اختصاصی.....
۴۰.....	۱-۱۰-۳- هدف کاربردی.....

۱۱-۱- فرضیات یا سؤالات تحقیق..... ۴۱

فصل دوم مواد، دستگاه ها و روش ها ۴۲

۲-۱- نوع مطالعه ۴۳

۲-۲- زمان انجام مطالعه ۴۳

۲-۳- مکان انجام مطالعه ۴۳

۲-۴- نحوه توزیع دارو در بیمارستان ۴۳

۲-۵- جامعه مورد مطالعه ۴۴

۲-۶- روش جمع آوری اطلاعات ۴۴

۲-۷- روش انجام کار ۴۴

۲-۸- روش تجزیه و تحلیل داده ها ۴۵

فصل سوم نتایج و بحث ۴۷

۳-۱- بررسی میزان تجویز دارو بر حسب گروه سنی ۴۸

۳-۲- توزیع جنسی بیماران تحت مطالعه ۴۹

۳-۳- بررسی میزان کل بیماران بستری در بین بخش های مورد مطالعه ۵۱

۳-۴- بررسی تعداد داروهای تجویز شده به تفکیک بخش ها ۵۸

۳-۵- بررسی روش های تجویز داروها به تفکیک بخش های مورد مطالعه ۵۸

۳-۶- ارزیابی داده های به دست آمده با استفاده از متود ATC/DDD Error! Bookmark not defined.

فصل چهارم نتیجه گیری و پیشنهادات ۶۱

۴-۱- نتیجه گیری Error! Bookmark not defined.

فصل پنجم

منابع ۶۶

References ۶۷

اختصارات (Abbreviation)

ARDS: Adult Respiratory Distress Syndrome

ATC: Anatomical Therapeutic Chemical

COVID: Corona virus disease

DDD: Defined Daily Doses

DNA: Deoxyribonucleic acid (DNA)

hs-CRP: high-sensitivity C-reactive protein

ICTV: International Committee on Taxonomy of Viruses

MERS: Middle East respiratory syndrome

RNA: Ribonucleic acid

SARS: Severe Acute Respiratory Syndrome

RT-PCR : Reverse transcription polymerase chain reaction

PCR: polymerase chain reaction